

Protokół z kontroli przeprowadzonej w Ogrodzie Zoologicznym „Leśne Zacisze”

1. Oznaczenie jednostki kontrolowanej, adres.

Ogród Zoologiczny - ZOO Leśne Zacisze, Lisów ul. Wygwizdów 6, 26- 026 Morawica będący własnością Pana Pawła Zawadzkiego

2. Nazwa organu kontrolującego jednostkę.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach

3. Imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe kontrolującego, nr upoważnienia i data.

- 1) Agnieszka Detka – starszy specjalista Wydział Ochrony Przyrody i Obszarów Natura 2000 Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach, upoważnienie do kontroli nr 10/2025 z dnia 26 listopada 2025 r.,
- 2) Anna Kapłon inspektor Wydział Ochrony Przyrody i Obszarów Natura 2000 Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach, upoważnienie do kontroli nr 10/2025 z dnia 26 listopada 2025 r.,
- 3) Mateusz Młynarczyk specjalista Wydział Ochrony Przyrody i Obszarów Natura 2000 Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach, upoważnienie do kontroli nr 10/2025 z dnia 26 listopada 2025 r.,

4. Data przeprowadzenia kontroli.

4 grudnia 2025 r.

5. Podstawa prawna kontroli.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r., poz. 1478 z późn. zm.), który nakłada na regionalnego dyrektora ochrony środowiska obowiązek prowadzenia kontroli ogrodów botanicznych, zoologicznych i ośrodków rehabilitacji zwierząt w zakresie ich działalności.

6. Przedmiot kontroli.

Kontrola działalności Ogrodu Zoologicznego „Leśne Zacisze” w zakresie:

- 1) Warunki przetrzymywania zwierząt zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2004 r. w sprawie hodowli i utrzymania poszczególnych grup zwierząt w ogrodzie zoologicznym (Dz. U. z 2005 r. Nr 5, poz. 32);
- 2) Warunki przetrzymywania inwazyjnych gatunków obcych;
- 3) Warunki decyzji Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska znak: DZP-WG 6511 1 2016 mb z dnia 13 10 2016 r.

7. Informacja o wcześniej przeprowadzonych kontrolach w zakresie działalności ogrodu zoologicznego.

Agnieszka Detka
Agnieszka Detka

Kontrola Ogrodu Zoologicznego była przeprowadzona w dniu 19 września 2022 r.

8. Ustalenia kontroli.

Ogród Zoologiczny „Leśne Zacisze” w Lisowie istnieje od 2016 r. i jest własnością Pana Pawła Zawadzkiego oraz jest przez niego zarządzany. ZOO działa na podstawie decyzji Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska znak: DZP-WG.6511.1.2016.mk z dnia 13 października 2016 r. zezwalającej na utworzenie i prowadzenie ogrodu zoologicznego w miejscowości Lisów przy ul. Wygwizdów 6, na działkach o nr ewidencyjnych: 150/2, 750/2, 750/3, 750/5, 750/6, 751/2, 752/5, 773/1 o łącznej powierzchni 22,38 ha. Decyzja ta nie uległa zmianie. Obecnie teren ogrodu wykorzystuje powierzchnię około 15 ha.

W 2021 roku została dokupiona działka nr ewid. 90 obr. 0016 Obice, gm. Morawica o powierzchni 1,31 ha. Teren w/w działki jest przeznaczony na wybiegi dla zwierząt. Obecnie na tej działce jest wykonany wybieg dla danieli i sik Dybowskich.

Warunki przetrzymywania i eksponowania zwierząt w ogrodzie zoologicznym w Lisowie są zgodne z wymogami zawartymi w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2004 r. w sprawie hodowli i utrzymania poszczególnych grup zwierząt w ogrodzie zoologicznym (Dz. U. z 2005 r. Nr 5, poz. 32). ZOO w Lisowie posiada pomieszczenia dopasowane do przetrzymywanych poszczególnych gatunków zwierząt, w tym wybiegi, klatki, woliery, baseny, górki do wspinania, woliery do wolnego lotu. Pomieszczenia są w dobrym stanie technicznym, spełniające co najmniej minimalne wymiary określone w rozporządzeniu. Wybiegi dla zwierząt zostały zorganizowane pod potrzeby określonych grup zwierząt, zostały wyposażone w pomieszczenia (domki), gdzie mogą schronić się zwierzęta, kryjówki, sadzawki, pnie drzew i wyspy zieleni. Wybiegi są na tyle duże i tak urządzone, że zwierzęta mogą decydować, czy chcą być blisko zwiedzających, czy się ukryć. Zwierzęta są w dobrej kondycji, spokojne przy zwiedzających, jak i przy opiekunach w czasie karmienia, sprzątania. Nie zaobserwowano, aby zwierzęta były

Przy wybiegach dla zwierząt posadzono pasy krzewów oddzielające zwierzęta od zwiedzających, co dodatkowo daje poczucie bezpieczeństwa. Pasy krzewów i dodatkowe ogrodzenia ze sznurów, jak również za pomocą rozciągniętych pastuchów elektrycznych dodatkowo izolują zwierzęta od osób zwiedzających - zabezpieczają przed zbyt bliskim podchodzeniem do ogrodzenia wybiegów. Oglądanie zwierząt jest możliwe z wyznaczonych miejsc oraz wzdłuż ścieżek, alejek, jak również w przypadku wybiegu dla danieli jest możliwość bezpośredniego kontaktu np. karmienia zwierząt. Dla zwiedzających są wyznaczone strefy odpoczynku, relaksu (hamaki, huśtawki, łąka piknikowa), place zabaw dla dzieci, ogródek grillowy, odizolowane od wybiegów. W Ogrodzie jest zorganizowane Mini ZOO, gdzie dzieci mogą mieć bezpośredni kontakt z wybranymi zwierzętami oswojonymi, udomowionymi, np. owce, kozy.

Zwierzęta gatunków niebezpiecznych są przetrzymywane na zamkniętych wybiegach (okrągowanych) z wejściami zamykanymi na klucz i oznaczonych widocznymi tablicami ostrzegawczymi „ZWIERZĘTA BARDZO NIEBEZPIECZNE DANGEROUS ANIMALS”. Przy wejściu do zwierząt niebezpiecznych wykorzystywane są podwójne wejścia. Mają oddzielne zamykane pomieszczenia oraz niezależnie funkcjonujące klatki i wybiegi wyposażone w słuszy.

Właściciel ZOO wskazał, że obecnie na terenie ZOO przebywają zwierzęta zaliczane do

*data
miejsc
reprezent*

inwazyjnych gatunków obcych (IGO):

- 5 osobników szopa pracza, właściciel Ogrodu wskazał, że w bieżącym roku na świat przyszedł 2 szopy pracze. Jak podaje Pan Zawadzki w wyniku błędu lekarskiego - zwierzęta nie były wykastrowane,
- 2 osobniki gęsiówki egipskiej,
- 4 osobniki bernikli kanadyjskiej,
- 14 osobników jelenia sika,
- 1 osobnik mundzaka chińskiego,
- 3 osobniki żółwia czerwonołeciego,
- 3 osobniki koati.

W lutym 2023 r. Pan Zawadzki złożył wniosek do GDOS na przetrzymywanie 4 osobników mundzaka chińskiego, 3 osobników koati, 3 osobników szopa pracza, 7 osobników gęsiówki egipskiej, 3 osobniki żółwia czerwonołeciego. Do dnia przedmiotowej kontroli nie otrzymał decyzji.

Jak podaje Pan Zawadzki, złożył wniosek do GDOS o przetrzymywanie zwierząt IGO w marcu 2025 r. Do dnia przedmiotowej kontroli nie otrzymał decyzji.

Z decyzji wydanej przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach znak: WPN-I.672.1.2016.Ak z maja 2021 r. obecnie w ZOO z tej decyzji przebywa 1 osobnik szopa pracza, 4 osobniki bernikli kanadyjskiej oraz 2 osobniki gęsiówki egipskiej. Pan Zawadzki zobowiązał się do złożenia sprawozdania z decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach w zakresie wykorzystania zezwolenia.

Wybiegi zwierząt należących do inwazyjnych gatunków obcych (IGO) w dniu kontroli były zabezpieczone przed przypadkowym wydostaniem się zwierząt.

ZOO w Lisowie jest sukcesywnie rozbudowywane, przygotowywane są nowe wybiegi dla zwierząt, ogrzewane pawilony/ domki, uzupełniana jest infrastruktura zarówno dla zwierząt, jak i służąca do obsługi zwiedzających. W pomieszczeniach wewnętrznych i na wybiegach dla zwierząt utrzymywany jest porządek. Pomieszczenia dla zwierząt posiadają termometry, są zasilane przez różne źródła ciepła (promienniki i grzejniki elektryczne), oświetlenia, wyciągi. Pomieszczenia są przystosowane do utrzymania czystości i wymiany podłoża. Zapewniają możliwość ukrycia się w przypadku niekorzystnych warunków atmosferycznych.

Pan Zawadzki podaje, że aktualnie w ZOO przebywa 470 osobników (różnych gatunków).

Ekspozycje mają charakter środowiskowy, w niektórych przypadkach wielogatunkowy (np. nandu szare, mara patagońska, guanako) zostały wyposażone w odpowiednie wystroje, które pełnią rolę przede wszystkim kryjówek, a jednocześnie oddają charakter pierwotnych miejsc bytowania zwierząt. W pomieszczeniach wewnętrznych i zewnętrznych zwierząt panują warunki imitujące naturalne warunki środowiskowe.

W ZOO są rozmnażane gatunki zwierząt według programów hodowlanych EEP (Europejski Program Ochrony Gatunków Zagrożonych) i ESB (Europejska Księga Rodowodowa). np. żuraw

*Włodek
Kaptan*

mandżurski, jelen barasinga, takin miszmi, ara militaris mexicanus, wilk grzywiasty, bantengi. Zwierzęta, które nie powinny być rozmnażane (np. IGO) są zabezpieczone przed przypadkowym rozmnożeniem poprzez sterylizację lub przetrzymywane w grupach jednopłciowych tych zwierząt.

Przetrzymywane zwierzęta są objęte stałym nadzorem lekarza weterynarii. W ZOO jest zapewniona stała opieka weterynaryjna nad zwierzętami na podstawie zawartych umów o współpracę:

1. umowa dotycząca opieki weterynaryjnej - umowa współpracy z dnia 29.11.2019 r. zawarta z Gabinetem Weterynaryjnym Helena i Piotr Szej ul. Kadena 10 D, 25-802 Kielce - dot. świadczenia usług lekarsko-weterynaryjnych w zakresie hodowli ptaków;
2. umowa dotycząca opieki weterynaryjnej - umowa współpracy z dnia 03.02.2025 r. zawarta z Przychodnią Weterynaryjną ZOONA, 26-026 Chmielnik, Ciecierz 26 dot. świadczenia usług lekarsko-weterynaryjnych w zakresie hodowli ptaków, utrzymywanych w ogrodzie zoologicznym na potrzeby pokazów; Pan Zawadzki wskazuje, że umowa dot. wszystkich zwierząt przebywających w ZOO. Program działań profilaktycznych w zakresie m.in. odrobaczenia, szczepienia, monitoringu w zakresie chorób zakaźnych wprowadzone przez Pana lekarza weterynarii Mateusza Szczepskiego;
3. Założenia opieki weterynaryjnej dla zwierząt przebywających w ZOO „Leśne Zacisze” przez Światokrzyskie Centrum Weterynarii Grabiec. Konopka - Grabiec. Weterynaryjna Spółka Partnerska, ul. Ks. Piotra Sciegienego 81/ 1, 25-114 Kielce.

W przypadku dużych osobników zwierząt, opieka weterynaryjna jest sprawowana na wybiegach i/lub w budynkach dla zwierząt. W ZOO znajdują się również boksy do czasowej izolacji zwierząt. W razie konieczności zwierzęta są przewożone do gabinetu weterynaryjnego, z którym właściciel ma podpisaną umowę. Zwierzęta są transportowane w odpowiednich klatkach transportowych, dopasowanych rozmiarem i wytrzymałością do wielkości przewożonego zwierzęcia.

Na terenie ZOO są wyznaczone miejsca, w których przechowywana jest karma i przygotowywane jest jedzenie dla zwierząt. Właściciel ZOO podaje, że poszczególne gatunki zwierząt mają ułożone jadłospisy dostosowane do ich potrzeb żywieniowych, które są konsultowane np. z żywieniowcami z innych ogrodów zoologicznych, czy w szczególnych przypadkach z osobami specjalizującymi się w żywieniu zwierząt.

Padłe zwierzęta są odbierane, transportowane i utylizowane przez firmę Saria Polska Sp. z o.o., na podstawie umowy z dnia 28.05.2018 r. na odbiór, transport i unieszkodliwianie padłych sztuk zwierząt. Pan Zawadzki podaje, że niektórych przypadkach padłe zwierzęta są przekazywane do Politechniki Bydgoskiej celem przeprowadzenia badań. W ZOO istnieje osobny budynek do czasowego przetrzymywania padłych zwierząt, w którym również odbywają się sekcje zwłok.

W trakcie kontroli analizowano również działalność ogrodu pod kątem spełnienia warunków decyzji Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska znak: DZP-WG.6511.1.2016.mk z dnia 13.10.2016 r., w sprawie utworzenia i prowadzenia ogrodu zoologicznego Leśne Zacisze w Lisowie oraz wymagań ustawowych wynikających z art. 69 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

*Wojciech
Kaptan*

Zwierzęta utrzymywane z ZOO w Lisowie są eksponowane w miejscach dostępnych dla zwiedzających. ZOO jest udostępnione do zwiedzania przez cały rok.

Pomieszczenia i wybiegi ze zwierzętami są zaopatrzone w opisy gatunków oraz inne tablice informacyjne. Indywidualne tabliczki zawierają nazwę gatunkową oraz m.in.: opis gatunku, występowanie, pożywienie, rozmnażanie oraz inne ciekawostki.

W ogrodzie zoologicznym przetrzymywane są zwierzęta pochodzące ze znanego, legalnego źródła. Zwierzęta w ZOO są znakowane (chipami, kolczykami, obrączkami), prowadzona jest ich ewidencja.

W ramach edukacji na terenie ZOO rozmieszczone są tablice informacyjne dot. poszczególnych gatunków zwierząt przebywających w Ogrodzie. Przy miejscach przeznaczonych na wypoczynek (płace zabaw, ławeczki) umieszczono również tablice edukacyjne zawierające m.in. opisy gromad zwierząt oraz przedstawiające zegar ptaków, zaprezentowano różne typy budków lęgowych dla ptaków. W okresie letnim wybrane gatunki zwierząt (serwał, wilk grzywiasty, jeżozwierz, lemury, tapiry) są karmione publicznie. Działanie to ma charakter edukacyjny. Planowane jest prowadzenie zajęć edukacyjnych dla dzieci.

W ramach działalności edukacyjnej ogrodu zoologicznego w Lisowie, przyjmowane są wycieczki szkolne dzieci i młodzieży w różnych grupach wiekowych. Czasami wycieczki są oprowadzane po terenie zoo przy udziale pracowników Ogródu. Edukacji służą tabliczki zawierające opisy zwierząt oraz pozostałe tablice zawieszone na ogrodzeniach wybiegów i klatek jak również informacje zamieszczone przed wejściem na teren ogrodu, np. regulamin zwiedzania.

Na terenie ogrodu znajdują się miejsca zadaszone z miejscami do spożywania posiłków przeznaczone dla wycieczek szkolnych, które można wykorzystać również jako miejsca do przeprowadzenia zajęć edukacyjnych.

ZOO posiada własną stronę internetową, gdzie zamieszczane są aktualności oraz zaprezentowano niektóre przetrzymywane zwierzęta - zamieszczono zdjęcia wraz z opisem poszczególnych zwierząt. ZOO „Leśne Zacisze” prowadzi profil na Facebooku, na którym zamieszczane są m. in. ciekawostki o zwierzętach.

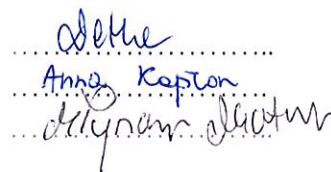
W ZOO prowadzona jest ewidencja zwierząt w postaci elektronicznej (ZIMS).

Niniejszy protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach i przed podpisaniem odczytano.

W czasie kontroli wykonano dokumentację fotograficzną warunków przetrzymywania zwierząt i dokumentów. Została przekazana kopia umowy współpracy z Politechniką Bydgoską.

Właściciel ZOO w Lisowie

Kontrolujący